

MODÜL 1. KAPSAYICI EĞİTİME GİRİŞ

1. Tanışma ve ısınma etkinlikleri
2. Kapsayıcı eğitim nedir?
  - 2.1. Kapsayıcı eğitimin önemi ve gerekliliği
3. Kapsayıcı eğitimcilerin temel değerleri
4. Eğitimde kapsayıcılığın gerekçeleri
  - 4.1. Eğitimsel gerekçeler
  - 4.2. Ekonomik gerekçeler
  - 4.3. Sosyo-kültürel gerekçeler
  - 4.4. Hukuki gerekçeler
5. Kapsayıcı eğitimin bileşenleri
  - 5.1. Politika yapıcılar
  - 5.2. Okul (Yönetim, fiziksel ortam, vb.)
  - 5.3. Öğretmen
  - 5.4. Aile ve Çevre
  - 5.5. Diğer paydaşlar
6. Değerlendirme

KAPSAYICI EĞİTİME GİRİŞ			
Konu	Süre	Öğrenme Çıktıları	Etkinlikler
Tanışma ve Isınma etkinlikleri	2 Saat	<p>Katılımcılar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Birbirlerinin adlarını ve bazı farklılıklarını öğrenirler. • Kaynaşarak birbirleri ile rahat iletişime geçer hale gelirler. • Grup kurallarının önemini fark ederler. • Grup dinamiğinin önemini fark ederler. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Grup tanışma etkinlikleri (Etkinlik 1) 2. Grup dinamiği etkinliği (Etkinlik 2)
Kapsayıcı eğitim nedir?	4 saat	<p>Katılımcılar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapsayıcı eğitim ile ilgili farkındalık oluştururlar. • Modülün içeriği konusunda fikir edinirler. • Kapsayıcı eğitim ile ilgili temel kavramları öğrenirler. • İlgili kavramlar arasındaki farkları ayırt ederler. • Bireysel farklılıkların hayatımıza yansımalarını fark ederler. • Bireysel farklılıkların bir bütün içerisinde anlamlı hale dönüştürülebileceğini fark ederler. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bu modül neyi başarmayı amaçlıyor? (Etkinlik 3) 2. Kapsayıcı eğitim nedir? (Etkinlik 4) 3. Seyret, yaz, kapsa (Etkinlik 5)

Kapsayıcı eğitimin temel değerleri	3 saat	<p>Katılımcılar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapsayıcı için gerekli değer ve tutumları keşfederler. • Kapsayıcı eğitimin ayrımcılığı ortadan kaldırma amacını kavrarlar. • Kapsayıcı eğitimin sosyal adaleti sağlama amacını kavrarlar.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kapsayıcı eğitimcilerin temel değerleri neler olmalıdır? (Etkinlik 6) 2. Ben kimim (Etkinlik 7)
Kapsayıcı eğitimin gerekçeleri	1 saat	<p>Katılımcılar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapsayıcı eğitimin ekonomik gerekçelerini kavrarlar. • Kapsayıcı eğitimin sosyo-kültürel gerekçelerini kavrarlar. • Kapsayıcı eğitimin eğitsel gerekçelerini kavrarlar. • Kapsayıcı eğitimin hukuki gerekçelerini kavrarlar.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kapsayıcı eğitimin gerekçeleri (Etkinlik 8)
Kapsayıcı eğitimin bileşenleri	5 saat	<ul style="list-style-type: none"> • Kapsayıcı eğitimin bileşenleri ve her bir bileşenin rolünü kavrarlar. • Kapsayıcı eğitime engel teşkil eden sınıf içi ve dışı öğretmen davranışlarını fark ederler. • Kapsayıcı öğretmen davranışlarını fark ederler ve kendi uygulamalarını bu kapsamda değerlendirirler.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kapsayıcı eğitimin bileşenleri (Etkinlik 9) 2. Kapsayıcı öğretmen (Etkinlik 10) 3. Kapsayıcı olmayan yönetici davranışları ile başa çıkma (Etkinlik 11)

		<ul style="list-style-type: none"> • Kapsayıcı olmayan yönetici davranışları konusunda farkındalık kazanırlar. • Kapsayıcı olmayan yönetici davranışları ile başa çıkabilmek için strateji geliştirirler.	
Değerlendirme	1 saat	<ul style="list-style-type: none"> • Modül boyunca öğrendiklerinin kendilerine yansımalarını fark ederler. • Birlikte yaşamının bir biri üzerindeki etkilerini fark ederler.	1. Yumak etkinliği (Etkinlik 14)

Modül 1 tanıtım: Bu modül, katılımcılara kapsayıcı eğitim ve ilgili kavramlara ilişkin farkındalık kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, farklı özelliklere sahip öğrencilere eşit ve kaliteli bir eğitim sağlanmasının gerekliliği ile birlikte bunun nasıl olabileceği konusuna odaklanılmaktadır. Modül etkinlik temelli olup, katılımcıların öğrenme sürecine aktif katılımını sağlamaya yönelik bireysel ve işbirlikçi çalışmalar içermektedir. Toplam 14 etkinlikten oluşmakta olan modülün eğitim süresi 24 ders saati olarak planlanmıştır. Modül tüm öğretmen ve yöneticilerin faydalanabileceği şekilde hazırlanmıştır.

Değerli Eğitimci,

Bu eğitimin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi ve amacına ulaşabilmesinde sizin katkılarınız oldukça önemlidir. Bu kapsamda, sizin bu modülün içeriğine hakim olmanız ve her bir etkinliğe önceden hazırlanmış, etkinlikle ilgili materyalleri temin etmiş ve eğitim ortamını etkinliklere uygun şekilde düzenlemiş olmanız eğitimin işlevselliğine önemli derecede katkı sağlayacaktır. Ayrıca, katılımcıların eğitime ilişkin olumlu bir algı oluşturması, olası dirençlerin ortadan kaldırılması, süreç boyunca motivasyonun yüksek tutulması, grup dinamiğinin sağlanması ve demokratik bir eğitim ortamının oluşturulması sizin çabanızla yakından ilişkilidir.

Bu eğitim yapılandırılmış bir programa sahiptir. Her bir etkinliğin işleyişi adım adım anlatılmıştır. İçerikte bazı yerlerde *italik* olarak belirtilen notlar sizlere yönelik açıklamalar içermektedir. Bu açıklamalara, etkinliğin uygulanması sırasında sizlere yol göstermek amacı ile yer verilmiştir. Grubunuzun dinamiği ve eğitimin gidişatını göz önünde bulundurarak farklı zamanlarda (örneğin güne başlarken veya öğle arası sonrası) modülün sonunda yer alan ısınma etkinlikleri veya tercih edeceğiniz benzer etkinlikleri de uygulayabilirsiniz.

Eğitim yapılandırılmış bir programa sahip olsa da etkinliklerin uygulanması sırasında ihtiyaç duyabileceğiniz tüm uyarlamalara ve materyallere burada yer verilmesi olanaksızdır. Dolayısıyla, bir eğitimci olarak sınıf tartışmalarını yönetmek, ilgili yerlerde uygun örneklere yer vermek, etkinlikleri uygun bir şekilde sonlandırıp etkinlikler arası geçişleri anlamlı hale getirmek, belirtilenden kısa veya uzun sürebilecek etkinlikler için uyarlamalar yapmak vb. durumlar sizin liderlik beceriniz ve eğitim içeriğine hakim olmanız ile yakından ilişkilidir. Aldığımız eğitici eğitimi ve daha önceki tecrübelerinizin sizlere bu konuda yardımcı olacağından eminiz.

Lütfen, bu eğitimin bir yetişkin eğitimi olduğunu unutmayın! Eğitime olumlu ve heyecanlı bir başlangıç yapmanız, grup kurallarını katılımcılarla birlikte oluşturmanız, katılımcıların kendilerini rahat bir şekilde ifade etmelerine olanak vermeniz, her katılımcının gruba değer kattığını vurgulamanız ve hissettirmeniz, olası tartışma anlarında ise orta yolu bularak grubun etkinliklerin ana amacına odaklanmasını sağlamanız işinizi kolaylaştıracaktır. Eğitimin amacına uygun ve verimli bir şekilde tamamlanması konusunda gerekli hassasiyeti göstereceğinizden eminiz.

Bu eğitimin sizlerin kişisel öğrenme yolculuğunun da önemli bir parçası olması temennisiyle...

ETKİNLİK 1

ETKİNLİĞİN ADI: Grup tanışma etkinlikleri
AMAÇ: Katılımcıları birbirleri ile tanıştırmak ve kaynaştırmak
ÖĞRENME ÇIKTILARI: Bu etkinlik sonunda katılımcılar; <ul style="list-style-type: none">
• Birbirlerinin adlarını ve bazı farklılıklarını öğrenirler.
• Kaynaşarak birbirleri ile rahat iletişime geçer hale gelirler.
MATERYAL: E1- Ek-1 formu katılımcı sayısı kadar
SÜRE: 1 ders saati
İŞLENİŞ: <p>1. Eğitimci “Mekânın her yerini kullanarak yürümeye başlayalım” yönergelerini verir. Katılımcılar eğitimcinin verdiği aşağıdaki yönergelere uygun olarak mekânda serbest şekilde yürürler.</p> <p>Diğer yönergeler; sırasıyla “hızlı, daha hızlı, karşımızdakilere çarpıyormuş gibi yapıyoruz ama çarpıyoruz, mekânımızı tanıyoruz”. (3-4 dk.)</p> <p>Katılımcılar yürür ve eğitimci “dur” dediğinde, eğitimcinin verdiği aşağıdaki yönergelere uygun olarak tüm katılımcılar selamlaşır.</p> <p>Yönergeler;</p> <ul style="list-style-type: none">
- Başımızla selamlaşıyoruz,
- Parmakları kullanarak selamlaşıyoruz,
- Ayaklarımızı kullanarak selamlaşıyoruz,
- Karşlaşmak istemediğimiz ama karşılaştığımız biriyle selamlaşır gibi selamlaşıyoruz,
- Yıllardır görüşmediğimiz yakın bir arkadaşımızla karşılaşmış gibi selamlaşıyoruz (5-6 dk.) <p>Not: Katılımcılar bu süreçte fiziksel temas kurmadan selamlaşabilirler.</p> <p><i>Selamlaşma etkinliği yaklaşık 10 dk. sürdürüldükten sonra etkinlik tamamlanır ve grubun bir çember oluşturması istenir. Buradan etkinliğin 2. Maddesine geçilir.</i></p> <p>2. Katılımcılardan isimlerinin baş harflerine göre bir çember oluşturacak şekilde alfabetik sıraya girmeleri istenir. Eğitimci kendi ismini ve isminin baş harfi ile başlayan bir sıfat söyler (örneğin ‘Meraklı Mustafa’). Çemberde eğitimcinin yanında duran kişi, kendinden önce söylenmiş olan sıfat ve ismi tekrar eder ve ardından kendi sıfat ve ismini söyler. Üçüncü kişi kendinden önceki iki kişi için aynı uygulamayı yapar. Bu şekilde gruptaki herkes kendinden öncekilerin söylediklerini tekrar eder ve kendi sıfat ve ismini söyler. (20-25 dk.)</p> <p><i>Bu etkinliğin ardından aktif öğrenme üzerine katılımcılarla konuşulur. Bu etkinlikte sınıftaki kişilerin adları klasik bir anlatım ile değil eğlenceli bir oyun aracılığı ile öğretilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda öğrencilerin öğrenmeye aktif katılımlarının öğrenme üzerindeki olumlu etkisi vurgulanabilir. Ayrıca, öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar ve öğrenme hızının bir birinden farklı olabileceği konusuna dikkat çekilir. Bu tartışma yaklaşık 10-15dk. sürdürülüp konu ile ilgili görüşler alındıktan sonra katılımcıların birbirlerini daha iyi tanımlarını sağlamak amacıyla 3. Maddede verilen “sınıfın enleri” etkinliğine geçilir.</i></p>

3. Ek-1 formu katılımcılara dağıtılır. Eğitmenin işaretiyle tđm grup ayağa kalkarak birbirlerine sorular soracak ve formda yer alan her bir başlığın altına en az bir kişinin adını yazmaya çalışacaktır. Katılımcılar kendi formlarındaki her bir başlığın altına farklı isimler yazmalıdırlar. **(10 dk.)**

Bu sđreci bir yarışma şeklinde de organize edebilirsiniz. İlk bitiren veya sonuncu olan kişiye diğil ya da ceza verebilirsiniz. Yaklaşık 10dk formun doldurulması için sđre verilir. Sonrasında “tđm başlıkları dolduran var mı?” diye sorulur, yoksa sadece bir boşluk olan, iki boşluk olan şeklinde sorular yöneltir ve en fazla isim yazan kişilerin kendi formlarındaki isimleri sınıfa tanıtmaları istenir. En fazla tekrar edilen isim ve özeliklere dikkat çekilerek katılımcıların birbirlerini daha yakından tanınmaları sağlanır. 10-15 dk. kadar bu şekilde devam edilir.

Tanışma etkinliği sonrasında belli bir sđre bir arada eğitim alacak bireylerin tanışıp kaynaşmalarının öneminden bahsedilir. Tanışmanın yanı sıra birlikte çalışacak bireyler arasında grup dinamiğinin oluşturulmasının ve ortak kurallar belirlenmesinin de oldukça önemli olduğu vurgulanır. İkinci etkinliğin eğitimin içeriğine geçiş yapmadan önce grup dinamiğinin sağlanmasına yönelik olduğu ve sonrasında eğitim içeriğine geçiş yapılacağı açıklanır.

E1- Ek-1. Grubumuzun enleri

Sınıfınızda aşağıdaki özelliklere sahip katılımcıları tespit ederek adlarını yazınız.

Bir müzik aleti çalabilen?	Evcil hayvanı olan?	Hem kız hem oğlan çocuğu olan?
Bir spor dalıyla amatör olarak uğraşan?	Mantı yapabilen?	Üniversiteyi İstanbul ya da Ankara'da okuyan?
Bir hobisi olan?	En çok sevdiği renk mavi olan?	Yüzme bilen?
Yurtdışında bulunmuş olan?	Yay burcu olan?	Resim yapabilen?
Satranç oynayabilen?	Kamp yapmaktan hoşlanan?	Matematiği seven?

ETKİNLİK 2

ETKİNLİĞİN ADI: Grup dinamiği etkinliği
AMAÇ: Katılımcıların bir grup oluşturmalarını sağlamak, sürecin etkili ve verimli bir şekilde yönetilebilmesi için gerekli kuralları oluşturmak.
ÖĞRENME ÇIKTILARI: Bu etkinlik sonunda katılımcılar; <ul style="list-style-type: none">
• Grup kurallarının önemini fark ederler.
• Grup dinamiğinin önemini fark ederler.
MATERYAL: Göz bandı, ip veya kurdele
SÜRE: 1 ders saati
İŞLENİŞ: <ol style="list-style-type: none">
1. Etkinliğe aşağıdaki linklerde yer alan animasyonlardan herhangi biri seyrettirilerek giriş yapılır. Bu videonun ana mesajı sorgulattır. (5 dk.) https://www.youtube.com/watch?v=fUXdrI9ch_Q https://www.youtube.com/watch?v=ZnjJpa1LBOY&t=25s <i>Video izlendikten sonra yapılan tartışma sırasında grup olma bilinci, sorumluluk alma, strateji geliştirme, işbirliği ve iletişim gibi kavramların gündeme gelmesi ve bu kavramların grupla etkili çalışma konusundaki önemi vurgulanır. Etkinliğin sonraki adımı için okul bahçesi veya koridor müsait ise katılımcılar dışarı çıkarılarak, değilse sınıf içinde uygun bir ortam oluşturularak devam edilir.</i>
2. Katılımcılardan bir çember oluşturmaları istenir. Tüm katılımcıların uçlarından bağlanmış uzun bir ipin herhangi bir yerinden tutmaları sağlanarak gözlerini kapatmaları söylenir. Ardından ellerindeki ipi yere bırakıp ipten birkaç adım uzaklaşmaları ve geri dönmeleri istenir. Katılımcıların çembere geri döndükten sonraki görevleri, gözlerini açmadan mükemmel bir kare oluşturmaktır. Bu kare oluşturulurken diğer katılımcılarla fiziksel temas kurulmamalıdır. Grubun görevi tamamlamasının ardından oyundaki işbirliği hakkında değerlendirmeler yapılır. <p>Grup çok kalabalık veya sınıf ortamı müsait değil ise grup ikiye ayrılarak etkinlik gerçekleştirilir (Bu durumda sürenin uzayacağı dikkate alınmalıdır). Etkinliğin iki grupla yapılması durumunda her iki grup da etkinliği tamamladıktan sonra değerlendirme aşamasına geçilir. Değerlendirme sırasında süreçte dışlanan (pasif kalan) kimse olup olmadığı, bu kişilerin ne hissettikleri, problemi çözmek için bir süre kısıtlaması olmadığı halde neden bazılarının dışlanarak çözüme gidildiği gibi hususlar hakkında tartışma gerçekleştirilebilir. (20 dk.)</p> <p><i>Bu etkinliğin temel amacı bir grubun etkili bir şekilde çalışabilmesi için grup içi iletişim, yönlendirme, liderlik ve kapsayıcılık gibi becerilerin öneminin katılımcılar tarafından fark edilmesini sağlamaktır.</i></p> <p>İhtiyaç halinde aşağıdakine benzer bir açıklama yapılır:</p> <p><i>Benzer amaç ve beklentileri karşılamak için bir araya gelen insanlara sosyolojide grup adı verilmektedir. Her grubun kendi amaçları, değerleri ve kuralları vardır. Eğitimlerden maksimum faydanın elde edilebilmesi için katılımcıların kendilerini bir grup olarak</i></p>

görmelerini sağlamak gerekir. Grup dinamiklerinin ve sürecin nasıl yönetileceğine dair kuralların başlangıçta belirlenmiş olması, sürecin eğitimciler açısından çok daha etkili, katılımcılar açısından ise çok daha verimli geçmesini sağlayacaktır.

4. Katılımcılardan, grupların etkili bir şekilde çalışmasını sağlayan ve engel olan davranışları düşünmeleri istenir. Bu kapsamda tahtayı kullanarak bir beyin fırtınası gerçekleştirilir. **(10 dk.)**

Beyin fırtınası sonucu ortaya çıkan düşünceler aşağıdaki şekilde tahtada kategorize edilir.

<i>Grupların etkili şekilde çalışmasını engelleyen davranışlar</i>	<i>Grupların etkili şekilde çalışmasını sağlayan davranışlar</i>
<ul style="list-style-type: none"> • ..... • ..... • ..... • ..... • ..... •	<ul style="list-style-type: none"> • ..... • ..... • ..... • ..... • ..... • .....

5. Ortaya çıkan düşüncelerden hareketle grup olarak etkili bir şekilde çalışabilmek için bir rehber geliştirilir. Bu süreçte sınıftan gönüllü bir kişi seçilerek ortak alınmış kararların listelenmesi sağlanır. Bu rehberin eğitim boyunca sınıfın uygun bir yerine asılması iyi bir fikir olabilir. **(5 dk.)**

Rehberde yer verilebilecek örnek bazı davranışlar şu şekilde olabilir:

- *Kimse kararlaştırılanın aksine dersin erken bitirilmesini istemez.*
- *Herkes haftalık planını, eğitim programını göz önüne alarak gerçekleştirir.*
- *Herhangi bir konuda anlaşamadığımızın üzerine anlaşabiliriz.*
- *Eğitim sürecine herkes aktif olarak katılır.*
- *Başkalarının söyledikleri aktif olarak dinlenir.*
- *Dönütler ve itirazlar yapıcı bir anlayışla verilir.*

6. Süreçte son olarak belirlenen bu yönergenin kim tarafından takip edileceği grup tarafından belirlenir. Bu bağlamda tüm sınıf tartışması ile aşağıdaki sorulara cevap oluşturulur. **(5 dk.)**

- Yönergeye uyulup uyulmadığını kim takip etmeli?
- Eğer bir kişi yönergeye uymazsa kim müdahalede bulunmalı?
- Eğer birisi yönergeye uymazsa, ne yapılmalı?

Yukarıdaki soruların cevabını grup olarak oluşturmak, süreçte meydana gelebilecek yanlış anlamaların ve küskünlüklerin önüne geçecektir. Çünkü gerçekleştirilecek olan herhangi bir müdahale ya da eylem kişisel olarak algılanmayacaktır.

ETKİNLİK 3

ETKİNLİĞİN ADI: Bu modül neyi başarmayı amaçlıyor?
AMAÇ: Modülün tanıtılması ve amacının ortaya konulması
ÖĞRENME ÇIKTILARI: Bu etkinlik sonunda katılımcılar; <ul style="list-style-type: none">
• Kapsayıcı eğitimle ilgili farkındalık oluştururlar.
• Modülün içeriği konusunda fikir edinirler.
MATERYAL: E3- Ek-1 katılımcı sayısı kadar
SÜRE: 1 ders saati
İŞLENİŞ: <ol style="list-style-type: none">
1. Öğitmen aşağıdaki metni yüksek sesle tüm gruba okuyarak etkinliğe giriş yapar. (5 dk.)<div data-bbox="240 678 1357 1255" style="border: 1px solid black; padding: 10px;"><p><i>Günlerden Perşembe ve yağmur yağıyor... Lise 1'lere matematik öğreteceksiniz... Öğle yemeğinden önceki son ders ve öğrencilerin bir önceki dersi müzikti... O derste çeşitli şarkılar söyleyip çok eğlendiklerini biliyorsunuz. Siz bu derste çarpanlara ayırma konusunu anlatmaya başlayacaksınız... Tecrübeniz bu konunun çok önemli olmasına karşın öğrencilerin çok zorlandıklarını söylüyor. Ahmet adlı öğrencinizin okul açılalı bir ay kadar olmasına rağmen sınıftaki ilk günü... Sınıfın arka tarafında oturan öğrencilerin hemen hepsi matematikten ilköğretim yıllarında vazgeçmiş... Matematiğe yönelik olarak "öğrenilmiş bir çaresizlik" içindeler... Ön sıralardaki bazı öğrencilerin ise tüm hal ve hareketleri ile şuan için tamamen başka bir yerde olduklarını gözlemliyorsunuz. Okulun ilk haftalarında oldukça gayretli olan Arzu'nun son bir haftadır tuhaf bir şekilde içine kapandığını fark ettiniz. Sınıf rehber öğretmeninden duyduğunuza göre aile içinde şiddet görüyor. Ancak sınıfta her şeye rağmen derse katılım gösteren, matematikten korkmayan bazı öğrenciler de var.</i></p></div>
2. Yukarıdaki metin okunduktan sonra katılımcılara meslek hayatlarında benzer durumlarla karşılaşp karşılaşmadıkları, hangi sıklıkla karşılaştıkları vb. sorular sorulur ve benzer birkaç durumun örnek olarak dile getirilmesi sağlanır. (15 dk.) <p>Katılımcılardan benzer örnekler alındıktan sonra yukarıda tamamen hayal ürünü olan senaryoyu Türkiye'deki tüm sınıf sayısı kadar çeşitlendirmenin mümkün olduğu ve bu kapsamda sınıfların karmaşık yerler olduğu mesajı vurgulanır.</p> <p><i>Gerekirse aşağıdaki ifadeler kullanılabilir:</i></p> <p><i>Her sınıf birbirinden farklı endişeleri, motivasyonları, önceki öğrenme deneyimleri, yetenekleri ve kültürleri olan bireylerle doludur. İyi bir öğretmen tüm öğrencilerin aynı olmadığını ve farklı öğrenme ihtiyaçları olduğunu bilmelidir. Bu öğrencilerin tamamının ihtiyaçlarına cevap verebilmek ise oldukça zorlayıcı bir durumdur. Bu kapsamda, bu modül</i></p>

farklı özelliklere sahip öğrencilere eşit ve kaliteli bir eğitim sağlanmasının gerekliliği ile birlikte bunun nasıl olabileceği konusuna odaklanmaktadır.

Katılımcıların dile getirdikleri örnek durumlar ve eğitmen tarafından yapılan yukarıdaki açıklama sonrasında, katılımcıların kapsayıcı eğitimden ne anladıkları ve kapsayıcı eğitimin bu örnekler ile nasıl bir ilişkisi olduğu gibi sorular sorulur. Alınan cevaplar doğrultusunda genel bir toparlama yapılır ve etkinliğe devam edilir.

3. Katılımcılara bireysel olarak Ek-1 dağıtılır. Ek-1’de katılımcıların kapsayıcı eğitim ile ilgili ön bilgilerini harekete geçirecek çeşitli sorular yer almaktadır. Tüm katılımcılar Ek-1’i doldurduktan sonra cevaplarla ilgili geri bildirimler alınır ve etkinlik sonlandırılır. **(20 dk.)**

Eğitimci sonraki etkinliğin kapsayıcı eğitimle ilgili kafa karışıklıklarını ortadan kaldırmaya ve kapsayıcı eğitim kavramını daha iyi kavramamıza yardımcı olacak bir etkinlik olduğu şeklinde bir kapanış yaparak sonraki etkinliğe geçer.

E3- Ek-1. Bana göre kapsayıcı eğitim nedir?

Aşağıdaki soruları mevcut düşünceleriniz ışığında cevaplayınız.

1. Kapsayıcı eğitim sizce nedir? Kapsayıcı eğitimin temel amacı nedir?

.....
.....
.....

2. Kapsayıcı eğitim neleri kapsar? (Uygulamalar ve eğitimin paydaşları bakımından)

.....
.....
.....

3. Kapsayıcı eğitim hangi grup öğrencilerle ilgilidir? Listeleyiniz.

.....
.....
.....

4. Neden kapsayıcı eğitim bağlamındaki bir eğitimde görev aldınız? Hangi açılardan önemli olduğunu düşünüyorsunuz?

.....
.....
.....

ETKİNLİK 4

ETKİNLİĞİN ADI: Kapsayıcı eğitim nedir?
AMAÇ: Katılımcıların kapsayıcı eğitim ile ilgili temel kavramları öğrenmesini sağlamak
ÖĞRENME ÇIKTILARI: Bu etkinlik sonunda katılımcılar; <ul style="list-style-type: none">
• Kapsayıcı eğitimle ilgili temel kavramları öğrenirler.
• İlgili kavramlar arasındaki farkları ayırt ederler.
MATERYAL: E4- Ek-1 (renkli çıktı) ve E4- Ek-2 grup sayısı kadar (renkli çıktı), E4- Ek-3 katılımcı sayısı kadar
SÜRE: 1 ders saati
İŞLENİŞ: <p>1. Katılımcılar 2-3 kişilik gruplara ayrılır. Gruplara kapsayıcı eğitimle ilgili temel kavramlar (<i>Entegrasyon, Kapsayıcılık, Ayrımcılık, Dışlama</i>) eğitmen tarafından sırayla söylenir ve bunların eğitim süreçleri açısından kendilerine neler çağrıştırdığı sorgulanır. Gruplardan dönüt alındıktan sonra kavramların tanımlarını içeren Ek-1 gruplara dağıtılarak okumaları istenir. Daha sonra gruplardan Ek-1’de bulunan şekiller ile tanımları verilen kavramları eşleştirmeleri istenir (<i>eğer renkli fotokopi imkânınız yoksa Ek-1’yi akıllı tahta aracılığı ile de gösterebilirsiniz</i>). (15 dk.)</p> <p><i>Doğru eşleştirme aşağıdaki gibidir:</i></p> <ol style="list-style-type: none">
1. Entegrasyon
2. Kapsayıcılık
3. Ayrımcılık
4. Dışlama <p><i>Eğitmen yukarıda verilen kavramların eğitim ortamları ile daha iyi ilişkilendirilebilmesi için aşağıdaki örneği katılımcılarla paylaşarak Ek-2’e geçiş yapabilir.</i></p> <p>8. sınıf öğrencisi olan Faruk fiziksel engelinden dolayı tekerlekli sandalye kullanmaktadır. Ortaokul yılları boyunca Faruk’un derslerine giren üç farklı beden eğitimi öğretmeni aşağıdaki yöntemleri izlemişlerdir.</p> <p>- Birinci öğretmen beden eğitimi dersinde tüm sınıfı bahçeye çıkarmakta, Faruk’u ise sınıf içerisinde pencereye yaklaştırarak arkadaşlarını izlemesini sağlamaktadır.</p> <p>- İkinci öğretmen dersler sırasında Faruk’u da bahçeye çıkarmakta ve her hafta başka bir arkadaşını görevlendirerek Faruk’la ayrı bir yerde oyun oynamalarını sağlamaktadır.</p> <p>- Üçüncü öğretmen ise beden eğitimi dersindeki etkinlikler sırasında Faruk’a kendi bireysel özelliklerine uygun roller vererek grup ile birlikte bulunmasını desteklemektedir. Örneğin, hentbol oynanırken kaleci olmasını istemekte, voleybol etkinliğinde ise bir masanın üzerine tekerlekli sandalyesi ile birlikte koyarak hakemlik yapmasını sağlamaktadır.</p> <p><i>Bu üç farklı yaklaşımın öğrenilen kavramlarla nasıl ilişkilendirilebileceği katılımcılarla tartışılır. Birinci yaklaşımda eğitim hakkından mahrum bırakma söz konusu olduğu için dışlama, ikinci durumda öğrencinin diğer öğrencilerle aynı ortamda eğitim almasına rağmen diğer öğrencilerle aynı eğitim yaşantılarını paylaşamaması nedeniyle entegrasyon, son</i></p>

durumun ise öğrencinin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak diğer öğrencilerle ortak öğrenme ortamında aktif olarak yer almasının sağlanması açısından kapsayıcılık olarak değerlendirilebileceği vurgulanır.

3. Katılımcılardan Ek-2’de yer alan fotoğrafları inceleyerek burada kapsayıcı mı, dışlayıcı mı, ayrımcı mı, yoksa entegrasyona dayalı bir anlayışın mı söz konusu olduğunu tespit etmeleri istenir. Ardından her bir fotoğraf için katılımcıların cevapları alınır ve doğru cevaplar verilerek değerlendirmeler yapılır **(20 dk.)**

Bu fotoğraflarla ilgili kesin bir cevap olmadığı, katılımcıların resimlerde ne gördüklerine göre cevapların farklı olabileceği burada önemli olanın öğrenilen kavramlar ile ilgili beyin fırtınası yapmak olduğu vurgulanır. Örneğin, tekerlekli sandalyede bulunan öğrencinin aynı okul içerisinde diğer öğrencilere baktığı kabul edilirse entegrasyon, okula devam etmiyor da öğrencilere uzaktan bakıyor ise dışlama doğru cevap olacaktır. Benzer şekilde, 6. fotoğrafta yer alan Down sendromlu öğrenci eğer normal gelişim gösteren çocuklar ile aynı sınıfta ise, ön sıralarda oturduğu ve derse aktif katılım gösterdiği için bu durum kapsayıcı eğitime örnek verilebilir. Ya da burası bir özel eğitim sınıfı ise ve sınıfın tamamı özel gereksinimli öğrencilerden oluşmakta ise bu durum ayrımcılığa örnek olabilir.

Doğru eşleştirme aşağıdaki gibidir:

- 1. Entegrasyon (Öğretmen merkezli, başta dezavantajlı olabilecek öğrenciler olmak üzere bireysel farklılıkların dikkate alınmasının oldukça zor olduğu bir sınıf ortamı olması nedeniyle)*
- 2. Dışlama (Eğitim dışında bırakılmış sokak çocukları olduğu için)*
- 3. Entegrasyon (Arkasındaki ifadeden dolayı muhtemelen okul bahçesinde ancak diğer öğrencilerle aynı yaşantıları paylaşmadığı için)*
- 4. Ayrımcılık (Çadırkentte okula giden çocuklar. Sadece tek bir grubun ayrı bir eğitim ortamında yer almasına örnek olduğu için)*
- 5. Kapsayıcılık (Farklı ihtiyaçlara ve özelliklere sahip öğrencilerin aynı ortamda farklı etkinlikler yapabildikleri, bireysel farklılıkların dikkate alındığı bir sınıf ortamı olduğu için)*
- 6. Kapsayıcılık (Özel gereksinimli bir çocuğun normal gelişim gösteren çocuklarla aynı ortamda eğitim aldığı, aynı zamanda aktif katılım gösterdiği için)*

4. Ek-3 dağıtılarak katılımcılardan burada yer alan ifadeleri kapsayıcı eğitime uygunluğu açısından sınıflandırmaları istenir. Daha sonra her bir ifade sesli şekilde okunarak sınıftan cevaplar alınır. Tüm katılımcıların aynı cevaplarda hem fikir olduğundan emin olduktan sonra sona erdirilir. **(10 dk.)**

E4- Ek-1. Kapsayıcılık ve ilişkili kavramlar

Entegrasyon: Dezavantajlı öğrencilerin genel okulların standart gereksinimlerini karşılayabildikleri sürece bu okullara dâhil edilmeleri durumudur. Öğrencilerin bireysel farklılıkları yeterince göz önüne alınmadığı için bu durumdaki dezavantajlı öğrenciler çoğu zaman diğer öğrencilerle eşit haklardan faydalanamazlar.

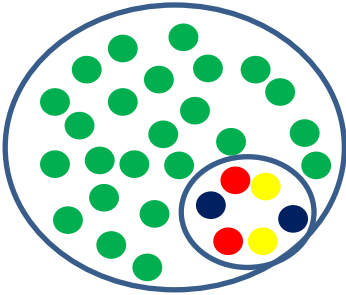
Ayrımcılık: Dezavantajlı öğrencilerin akranları ile birlikte genel okullar yerine kendilerine yönelik olarak hazırlanmış mekânlarda eğitim görmeleri durumudur. Genel okullar içerisinde farklı sınıflarda eğitim verilmesi de bu kapsamda değerlendirilebilir.

Dışlama: Öğrencilerin doğrudan ya da dolaylı olarak eğitim almalarının engellenmesi ya da eğitime erişim haklarının yok sayılması durumudur.

Kapsayıcılık: Okullarda dezavantajlı öğrencilerin önündeki engelleri kaldırmak için içeriğin, öğretim yöntem ve tekniklerinin, stratejilerin vb. sistematik bir reform anlayışı çerçevesinde geliştirilmesi durumudur. Böylece tüm öğrencilere ihtiyaçları doğrultusunda katılımcı, eşit ve adaletli bir öğrenme deneyimi sunmak amaçlanır.

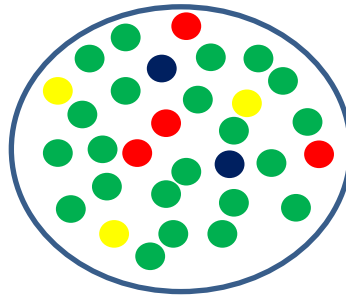
Entegrasyon, Ayrımcılık, Dışlama ve Kapsayıcılık

1)

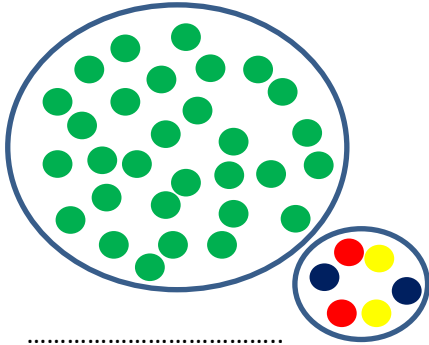
.....

2)

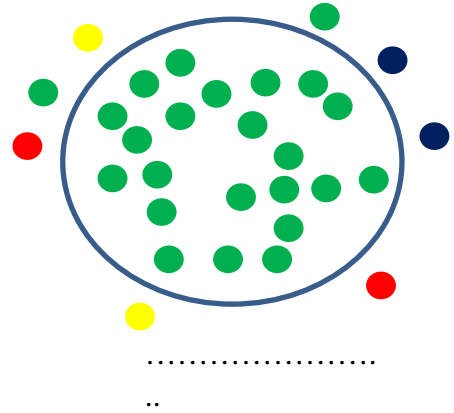
.....

3)

.....

4)

.....

..

E4- Ek-2. Eğitim Ortamları

1) .....

2) .....

3).....

4).....

5).....

6).....

E4- Ek-3. Kapsayıcı eğitim nedir ve ne değildir?

Aşağıda çeşitli ifadeler verilmiştir. Bu ifadeleri “kapsayıcı eğitim budur!” ve “kapsayıcı eğitim bu değildir!” olmak üzere sınıflandırınız. Bu süreçte kendinizin belirlediği bir kodlama sistemi kullanabilirsiniz. Örneğin “kapsayıcı eğitim budur” diye düşündüğünüz ifadelerin yanına **E** (Evet), “kapsayıcı eğitimin bu değildir” şeklinde düşündüğünüz ifadelerin yanına **H** (hayır) koyabilirsiniz.

.....devamlı bir değişim sürecidir.

.....benzer yöntemlerin sürekli kullanımınıdır.

.....işbirlikçi öğrenmeye önem verir.

.....bireyselleştirilmiş eğitim planı gerektirir.

.....tüm paydaşların aktif katılımını gerektirir.

.....tek seferde gerçekleştirilecek bir projedir.

.....farklaştırılmış öğretimi içerir.

....her öğrenci için aynı hedefleri koyar.

.....homojen okul ve sınıflar gerektirir.

.....başarıya göre sıralama ön plandadır.

.....gruba göre uyarlama gerektirir.

.....öğretmen merkezlidir.

ETKİNLİK 5

ETKİNLİĞİN ADI: Seyret, yaz, kapsa
AMAÇ: Kapsayıcı eğitimin önemini ve gerekliliğini fark etmek.
ÖĞRENME ÇIKTILARI: Bu etkinlik sonunda katılımcılar; <ul style="list-style-type: none">
• Bireysel farklılıkların hayatımıza yansımaları fark ederler.
• Bireysel farklılıkların bir bütün içerisinde anlamlı hale dönüştürülebileceğini fark ederler.
MATERYAL: Renkli kalemler
SÜRE: 2 ders saati
İŞLENİŞ: <ol style="list-style-type: none">
1. Öğretmen sınıfa etkinliği tanıtır. Sınıftan çıkacağını ve tekrar sınıfa girdiği andan itibaren ‘Tamam’ komutunu verene kadar kendisini gözlemlerini, her hareketine dikkat etmelerini söyler.
2. Açıklamanın ardından çantasını, ceketini, eşyalarını alıp sınıftan çıkar. Bir süre sonra sınıfa tekrar girer. Hiç konuşmadan ceketini çıkarıp sandalyeye koyar, çantayı masaya bırakır. Sınıfa döner ve tek tek katılımcıları süzer. Gülümseyerek bir katılımcının yanına yaklaşır ve omzuna dokunup yüzüne bakar. Bir müddet sonra başka bir katılımcıya döner, kaşlarını çatarak dik dik bakar. Sınıfta ağır adımlarla dolaşmaya başlar. Cebinden iki şeker çıkarır, katılımcıları dikkatlice süzer ve gülümseyerek omzuna dokunduğu katılımcıya verir.
3. Bu gösteriden sonra sınıfa döner ve katılımcılardan biraz önce gördüklerini birkaç cümle ile kâğıda betimlemelerini ister.
4. Herkes gördüklerini kâğıda döktükten sonra tüm metinler sesli şekilde okunur. Okuma işlemi bittiğinde öğretmen “Kimlerin cümlesi birebir aynı oldu?” diye sorar. Ardından hiç kimsenin gördüğü olayları aynı şekilde algılamadığı ve yorumsuz anlatmadığı üzerine sınıf tartışması gerçekleştirilir. <p><i>Eğitmen her metnin çok farklı ifadelerle yazıldığını belirterek aslında yazılması beklenenin sadece aşağıdaki cümleler olduğunu söyler.</i></p> <ul style="list-style-type: none">
• <i>Bir öğretmen sınıfa girdi,</i>
• <i>Ceketini çıkardı ve sandalyeye bıraktı,</i>
• <i>Çantasını masanın üzerine koyup sınıfı inceledi,</i>
• <i>Gülümseyerek bir katılımcının omzuna dokundu,</i>
• <i>Sınıfta dolaştı,</i>
• <i>Bir katılımcıya şeker verdi.</i> <p><i>Daha sonra öğretmen aşağıdaki ifadeleri kullanarak bireysel farklılıklarımızın hayatımıza yansımaları vurgulayabilir.</i></p> <p><i>Her birimiz gördüğümüz, duyduğumuz, hissettiğimiz olayları kendimize göre aktarırız (olumlu, olumsuz, tepkisiz). Herkes olaylara kendi (farklı) penceresinden bakar ve anlatırken kendi bildiği, tanıdığı manzaradan bir şeyler yansıtır. Dolayısıyla hepimiz farklıyız ve farklı pencerelerden bakarız. Gördüklerimizi ve yaşadıklarımızı her birimiz farklı algılayıp, farklı ifade ederiz.</i></p>

6. Daha sonra eğitimci herkese (sakıncalı içerikler dışında) şuan zihninden geçen ve yazmak istedikleri herhangi bir cümleyi küçük bir kâğıda yazmalarını söyler. Asla konu sınırlaması yoktur. Örneğin,

“Şimdi evimde olsaydım, annem sıcaklık çorba getirseydi, battaniyenin altında kıvrılıp kedimle uyusaydım.”

“Barış Manço ’nun domates, biber, patlıcan şarkısı dilime dolandı bugün.”

7. Herkes zihninden geçen bir cümleyi kâğıda yazdığında cümleler sınıfta okunur. Ardından ikili gruplar oluşturulur ve katılımcılardan yazdıkları iki cümleyi anlamlı bir paragraf haline getirmeleri istenir.

Yemekhanenin tatsız tuzsuz, soğuk çorbasını içerken köyde annemin tarhana çorbasının kokusu geldi burnuma... Nasıl da özledim evimi. Şimdi evimde olsaydım, annem sıcaklık çorba getirseydi, battaniyenin altında kıvrılıp kedimle uyusaydım. Bugün sabahtan beri köyüm düştü aklıma. En yakın arkadaşım ile eşeğe biner dolaşırdık ne güzel. Herhalde bilinçaltımdaki özlemden olacak bugün Barış Manço ’nun domates, biber, patlıcan şarkısı dilime dolandı adeta...

Kural: Hiçbir cümle tamamen değiştirilemez ve yok sayılamaz. Yapıya, zamana biraz müdahale edilebilir ancak her bir cümle olabildiğince aslına uygun olarak korunmak durumundadır. Araya ek bağlantı cümleleri eklenir, ortak bir olayda buluşturulur ve anlamlı bir paragraf yazılır.

9. İki cümlelerin birleşimi herkes tarafından okunur ve bir sonraki aşamaya geçilir. Şimdi birleşmiş olan iki cümlelerin oluşturduğu paragraf bir diğeri ile birleştirilecek ve anlamlı bir metin oluşturulacaktır.

Aşamalar tüm cümleler bir metinde bütünleşene kadar devam edecek ve herkesin cümlesini kapsayan anlamlı bir metne dönüşecektir. Oluşturulan metin sınıf duvarına asılır, her katılımcı kendi cümlesini bulur ve renkli bir kalemle çizer. Eğer sınıf çok kalabalıksa iki ya da üç ayrı metin oluşturulabilir.

Metin oluştuktan sonra eğitimci aşağıdakine benzer bir açıklama ile etkinliği sona erdirir.

İşte tüm cümleleri barındıran ancak okunduğunda anlamlı bir bütün olan bu metni oluşturmak kapsayıcı eğitime bir örnektir. Her bireyi özellikleri ve farklılıklarıyla anlamlı bütüne yerleştirebilmek kolay değildir ve çaba ister ancak asla imkânsız değildir.

Buradaki amacın farklılıkları bir potada eritmek ve birbirlerine benzetmek olmadığı, aksine herkesin farklılıkları ile birlikte grup içerisinde var olmalarını sağlamak ve öğrenme hedeflerine birlikte yol almak olduğu vurgusu yapılır.

ETKİNLİK 6

ETKİNLİĞİN ADI: Kapsayıcı eğitimcilerin temel değerleri neler olmalıdır?
AMAÇ: Kapsayıcı eğitimcilerin temel değerlerinin neler olması gerektiğini kavratmak.
ÖĞRENME ÇIKTILARI: Bu etkinlik sonunda katılımcılar; <ul style="list-style-type: none">
• Kapsayıcı eğitim için gerekli değer ve tutumları keşfederler.
MATERYAL: E6- Ek-1'deki fotoğraflardan birer adet (renkli çıktı), E6- Ek-2 ve E6- Ek-3 grup sayısınınca
SÜRE: 2 ders saati
İŞLENİŞ: <ol style="list-style-type: none">
1. Sınıfın çeşitli yerlerine EK-1'deki fotoğraflar asılır. <i>Sınıfın etkinlik için uygun olmaması durumunda koridorlar kullanılabilir.</i>
2. Katılımcılardan kendilerini en çok etkileyen fotoğrafın yanına gitmeleri ve neden o fotoğrafı seçtiklerini paylaşmaları istenir. Katılımcıların fotoğrafların önünde toplanma sayısına göre 4-5 grup oluşturulur. <i>Bazı fotoğrafların önünde çok az sayıda (1-2) kişi toplanmışsa etkinliğin sonraki adımında grup çalışması yapılacağından bu grupların diğer gruplarla birleşebilecekleri belirtilir ancak isterlerse az sayıda kişi ile de çalışmalarına izin verilebilir.</i>
3. Fotoğraftaki çocuğun eğitim olanaklarından yaşlıları gibi eşit oranda yararlanamadığı belirtilir. Bu fotoğraftan yola çıkarak bir karakter yaratmaları ve bu çocuğun eğitim yaşantısını öykülemeleri istenir. Bu amaç için Ek-2'de yer alan şablon gruplara dağıtılır. Her gruptan oluşturdukları öyküyü büyük grupla paylaşmaları istenir.
4. Grupların öyküleri saat yönünde değiştirilir. Gruba gelen öyküdeki çocuğun eşit şartlarda eğitim almasının önündeki engeller nelerdir? Bu engellerin ortadan kaldırılması için çocuğun çevresindekilerin (aile- öğretmen-okul) hangi değerlere sahip olması gereklidir? Sorularının grupça tartışılarak, cevapların maddeler halinde yazılması istenir.
5. Gruplardan bu çocuğun kapsayıcı eğitime dâhil olmadan geçen 25 yıl sonrasını "bir fotoğraf anı" olarak donuk imge yoluyla yansıtılmaları istenir. <i>Eğitmen grup dinamiğini dikkate alarak donuk imge yerine kısa bir drama, bir resim veya gazete haberi ile durumun anlatılmasını isteyebilir ya da her bir gruba farklı görevlendirmeler yapabilir.</i>
6. Aynı çocuğun kapsayıcı eğitime dahil olarak geçen 25 yıl sonrasını "bir fotoğraf anı" olarak donuk imge veya başka bir yöntemle yansıtılmaları istenir. Fotoğraflarla ilgili yorum yapılarak süreç tamamlanır.

Eğitmen, bir çocuğun eğitim dışında kalmasının kendisi ve toplum açısından ne tür olumlu ve olumsuz etkilerinin olduğunu vurgulayarak, kapsayıcı eğitimin gerekliliğinden bahseder ve etkinliğin son aşamasına geçiş yapar. Tüm ocukların bireysel farklılıklarının dikkate alındığı kapsayıcı bir eğitim ortamının oluşturulabilmesi için gerekli değer ve tutumların ortaya çıkarılmasını amaçlayan bir etkinlik yapılacağı vurgulanır.

7. Katılımcılar küçük gruplara ayrılır ve Ek-3'de yer alan Rauter'a ait metin gruplara dağıtılarak ilgili sorular üzerinde yansıtıcı düşünmede bulunmaları ve her bir soruya verdikleri cevabı grup içerisinde tartışmaları istenir. Ardından kapsayıcı eğitim için gerekli ğretmen tutum ve davranışları üzerine büyük grup tartışması gerçekleştirilerek etkinlik sonlandırılır.

ETKİNLİK 6- EK-1

ETKİNLİK 6- EK-2

Fotoğrafı buraya yapıştırınız. Alternatif olarak temsili bir resim de çizebilirsiniz.

Adı soyadı:

Doğum yeri:

Anne/baba eğitim durumu/mesleği:

Kardeşleri:

Karakter özellikleri:

Alışkanlıkları:

En büyük hayali:

Eğitim yaşantısı:

ETKİNLİK 6- EK-3

Aşağıdaki Rauter'e ait metni okuduktan sonra soruları cevaplayınız.

“İnsan, olanaklarını tanımadan, olası çıkarlarını... bilemez. Aç bir insan aynı çalışmayla ayrı büyüklükte iki tür besin elde edebiliyorsa, fakat yalnızca az olanına giden yolu biliyorsa, çıkarını bilmiyor demektir. Olanaklar bilgilerle öğrenilir... Kendisinden nelerin gizlendiğini bilmeyen bir öğrenci, çıkarlarını ve ilgi alanlarını tanıyamaz. O, öğretmenlerin hangi yanıtlara karşı mücadele etmesi gerektiğini bilemez... Ders programının [ve öğretmenin] kendisi için ne tür bir yaşamı hasıraltı ettiğini bilemez. İnsan varlığından bile haberdar olmadığı bir şeyi isteyemez.”

1. Rauter ders programının ve öğretmenin öğrenciler için yaşamı hasıraltı ettiğini söylerken ne kast ediyor olabilir?
2. Kapsayıcı eğitimcilerin sahip olması gereken belirli değer ve tutumlar var mıdır? Bunlar nelerdir?
3. Kişisel değer ve tutumlarımız kapsayıcı bir eğitimci olarak verimliliğimize ne kadar etki eder?
4. Kapsayıcı eğitimciler Rauter'in belirttiği gibi bazı öğrencilerin ihtiyaçlarını hasıraltı ettiklerinde nasıl bir sonuç ortaya çıkabilir?

ETKİNLİK 7

ETKİNLİĞİN ADI: Ben kimim?
AMAÇ: Öğretmenlerin kapsayıcı eğitimin gerekliliğini ve amaçlarını kavramalarını sağlamak.
ÖĞRENME ÇIKTILARI: Bu etkinlik sonunda katılımcılar; <ul style="list-style-type: none">
• Kapsayıcı eğitimin ayrımcılığı ortadan kaldırma amacını kavrarlar.
• Kapsayıcı eğitimin sosyal adaleti sağlama amacını kavrarlar.
MATERYAL: Rol kartları (A4 boyutunda), Etkinlik E7- Ek-1 bir adet
SÜRE: 1 ders saati
İŞLENİŞ: <ol style="list-style-type: none">
1. Sınıftan gönüllü 8 katılımcı seçilir. Seçilen katılımcılar sınıf dışına çıkarılır ve öğretmen tarafından daha önceden hazırlanmış üzerinde aşağıdaki öğrenci profilleri yazılı olan rol kartları katılımcılara dağıtılır.<ul style="list-style-type: none">
• Fiziksel yetersizliği olan öğrenci
• Zihinsel yetersizliği olan öğrenci
• Yabancı uyruklu öğrenci
• Aile içi şiddete maruz kalan öğrenci
• Göç, terörden etkilenmiş öğrenci
• Anne ve babası ile birlikte mutlu yaşayan öğrenci
• Ebeveynlerden birini kaybetmiş öğrenci
• Akademik başarısı yüksek olan öğrenci
2. Seçilen katılımcıların rol kartlarında yazanları kimseyle paylaşmamaları ve rol kartının yazılı tarafını etkinlik süresince kendilerine dönük olarak göğüs hizasında tutmaları istenir. Etkinlik sürecinde kendilerine verilen karttaki profile göre hareket etmeleri gerektiği söylenir.
3. Seçilen katılımcıların sınıf içinde uygun bir alanda yan yana sıralanmaları istenir. Eğer uygunsa okul bahçesi veya koridoru da kullanılabilir. Katılımcıların kendilerine verilen rolü hissetmeleri için 1-2 dk. süre verilir ve kendilerini o rolde hayal etmeleri sağlanır. Sonrasında, katılımcılardan öğretmenin okuyacağı her bir ifadenin kendilerine verilen role uygun olduğunu hissediyorlarsa bir adım ileriye çıkmaları, eğer okunan ifadenin kendileri için uygun olmadığını düşünüyorlarsa yerlerinde kalmaları söylenir. (10 dk.)
4. Öğretmen sırayla EK-1 deki yönergeleri okumaya başlar ve her yönergeden sonra katılımcıların adım atmaları için bekler. (10 dk.)
5. İfadelerin okunması tamamlandıktan sonra gönüllü katılımcılardan oldukları yerde kalmaları istenir. Kimlerin nereye kadar ilerlediğini, kendileriyle diğer gönüllü katılımcılar arasındaki mesafeyi gözlemlemeleri söylenir. Birkaç gönüllüye kendilerini buldukları yer itibarıyla nasıl hissettikleri sorulur (5 dk.)

- *Diğerlerinden farklı yerde olduğun için ne hissediyorsun?*
- *Bulduğun konumdan dolayı mutlu musun?*

6. İzleyen katılımcılara bazı öğrencilerin eğitim hakkı açısından daha ileride bazılarının ise daha geride olduğu belirtilir ve bu öğrencilerin kimler olabileceği sorularak tahminler alınır. **(5 dk.)**

7. Gönüllülerden hangi öğrenci rolünde olduklarını ellerinde tuttıkları rol kartını çevirerek tüm gruba açıklamaları istenir. **(5 dk.)**

Gönüllülerin hangi öğrenci profilini temsil ettiklerine yönelik tahminler roller açıklanmadan alınır. Bu kısımda çok detaya girmeden birkaç tahmin aldıktan sonra etkinliğe devam edilir. Daha önce bu etkinlikte yer almış katılımcılar varsa onlardan bu kısımda sessiz olmaları istenir. Rol kartlarının en ileride bulunan gönüllüden başlanarak sırayla çevrilmesi faydalı olabilir.

8. Roller açıklandıktan sonra tüm katılımcılara;

- Farklı öğrenci rollerindeki gönüllülerin ilerlemelerine ya da geride kalmalarına neden olan faktörler nelerdi? Bu faktörlerin kaynakları nerelerdi?
- İlerlemelerine etki eden engelleri ortadan kaldırmak için neler yapılabilir?
- Bir öğretmen olarak eğitim hakkının önündeki engelleri ortadan kaldırmaya yönelik neler yapabiliriz?

Soruları sorularak katılımcıların görüşleri dinlenir. **(10 dk.)**

Eğitime her çocuk eşit başlıyormuş gibi görünse de çeşitli nedenlerden dolayı aradaki farkın giderek açılmakta olduğu, oysa eğitim hakkının çocuklar için temel haklardan birisi olduğu hatırlatılır. Tartışma bu çerçevede sonlandırılır.

ETKİNLİK 7- EK-1. Yönergeler

- Okula ailem tarafından zamanında kaydettirildim.
- Okulumun fiziki şartları ihtiyaçlarımı karşılıyor.
- Sınıfımda ayrımcılığa uğramıyorum.
- Derslere aktif bir şekilde katılıyorum.
- Okul bahçesindeki oyunlarda liderlik yapabiliyorum.
- İhtiyaç duyduğumda ödevlerim için ailemin desteğini alıyorum.
- İstersem sınıf başkanı olabilirim.
- Öğretmenlerim bana saygı duyuyor.
- Okul yöneticileri benimle ilgileniyor.
- Okuldaki sportif veya sanatsal etkinliklere katılıyorum.
- Hayatta başarılı olacağıma eminim.
- Okulda rahatlıkla arkadaş edinebiliyorum.
- Öğretmenlerim akademik başarı konusunda beni destekliyor.
- Okulda zorbalığa muhatap olmam.
- Okulda hoşlanmadığım bir lakabım yok.
- Üniversitede istediğim alanda eğitim göreceğime eminim.

ETKİNLİK 8

ETKİNLİĞİN ADI: Kapsayıcı eğitimin gerekçeleri
AMAÇ: Kapsayıcı eğitimin gerekçelerinin anlaşılmasını sağlamak.
ÖĞRENME ÇIKTILARI: Bu etkinlik sonunda katılımcılar; <ul style="list-style-type: none">
• Kapsayıcı eğitimin ekonomik gerekçelerini kavrarlar.
• Kapsayıcı eğitimin sosyo-kültürel gerekçelerini kavrarlar.
• Kapsayıcı eğitimin eğitimsel gerekçelerini kavrarlar.
• Kapsayıcı eğitimin hukuki gerekçelerini kavrarlar.
MATERYAL: Bilgi kartları, E8- Ek-1 katılımcı sayısı kadar, E8- Ek-2A, 2B, 2C, 2Ç birer adet, E8- Ek-3 bir adet
SÜRE: 1 ders saati
İŞLENİŞ: <ol style="list-style-type: none">
1. Ek-1 katılımcı sayısı kadar çoğaltılarak tüm sınıfa dağıtılır. Katılımcıların bireysel olarak metni okumaları ve kapsayıcı eğitimin gerekçeleri üzerine düşünmeleri istenir. (5 dk.)<p><i>Gerekçeler ile neyin kastedildiğinin daha iyi anlaşılabilmesi açısından açıklamalar yapılabilir. Örneğin, ekonomik gerekçeler kapsayıcı eğitimin uygulanması durumunda bireysel ve toplumsal anlamda ne tür ekonomik getirileri olacağı veya uygulanmaması durumunda ne tür ekonomik kayıplara sebep olacağı ile ilgilidir. Ayrıca, kapsayıcı eğitimi gerekli kılan ulusal veya uluslararası ekonomik kural veya dengeler de bu gerekçeler arasında sayılabilir.</i></p>
2. Katılımcılar 4 gruba ayrılır. Her bir gruba kapsayıcı eğitimin bir gerekçesi verilir.<ul style="list-style-type: none">
• Ekonomik gerekçeler
• Sosyo-kültürel gerekçeler
• Eğitimsel gerekçeler
• Hukuki gerekçeler
2. Her bir grubun kendi başlığı ile ilgili olası gerekçeler üzerinde beyin fırtınası yapmaları ve belirledikleri gerekçeleri ilgili forma yazmaları istenir. (10 dk.)
3. Eğitici EK-3’de yer alan bilgi kartlarını keserek her gruba kendi gerekçesi ile ilgili kısmı verir ve yazdıkları gerekçeleri bu kapsamda tekrar gözden geçirmelerini ister. (10 dk.)
4. Gruplar bilgi kartları ışığında yazmış oldukları gerekçelere son halini verir ve bunu sırayla tüm sınıfa sunar. (20 dk.)

ETKİNLİK 8- EK-1.

Kapsayıcı Eğitim Nedir?

Kapsayıcı eğitim geçmişte özellikle çeşitli engelleri bulunan öğrencilerin engeli bulunmayan öğrencilerle birlikte eğitim görmesi şeklinde algılanmakta iken günümüzde kapsayıcı eğitim, esasında sadece özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklara yönelik bir girişim olmayıp yoksul, farklı etnik ve kültürel geçmişlere sahip, kırsal bölgelerde yaşayan çocuklar ile kız çocukları gibi eşit ve nitelikli eğitim alma konusunda sorun yaşayan diğer gruplara da odaklanmayı ifade etmektedir (UNESCO, 2001). Bu anlamda kapsayıcı eğitim; çeşitliliğe değer vererek cinsiyet, etnik yapı, sosyal sınıf, sağlık, sosyal katılım ve başarı gibi nedenlerle kimsenin eğitim süreçlerinden dışlanmaması ve herkesin sistem tarafından kucaklanmasıdır (UNESCO, 2009, Ouane, 2008).

Kapsayıcı eğitim anlayışında sosyal adalet ve eşitlik kavramları ön plana çıkar ve farklılıkların saygı, değer ve kabul görmesi gerektiği vurgulanır (Corbett, 2001; Farrell, 2001; Wah, 2010). Benzer biçimde UNICEF kapsayıcı eğitimi, öğrenmenin gerçekleşebilmesi için özel desteğe ihtiyaç duyan tüm öğrencileri de içerecek bir sistem olarak tanımlamaktadır (UNICEF, 2003). Bu açıdan kapsayıcı eğitim “her öğrenci eşit derecede önemlidir” (UNESCO, 2017, s.12) anlayışı çerçevesinde, *okulları tüm öğrencilere hizmet verebilecek bir hale getirebilme gayretidir denilebilir* (UNESCO, 1994).

ETKİNLİK 8- EK-2A. EKONOMİK GEREKÇELER

.....

ETKİNLİK 8- EK-2B. SOSYO-KÜLTÜREL GEREKÇELER

.....

ETKİNLİK 8- EK-2C. EĞİTİMSEL GEREKÇELER

.....

ETKİNLİK 8- EK-2Ç. HUKUKİ GEREKÇELER

.....

ETKİNLİK 8- EK-3.

Ekonomik Gerekçe

Geçmişte farklı dezavantajlı gruplara yönelik özel programlar geliştirme çabaları olmuşsa da bu çabalar genellikle daha fazla dışlanmaya sebep olmuş ve başarısızlıkla sonuçlanmıştır (UNESCO, 2005). Bundan dolayı günümüzde kültürel, etnik, dil, din ve sosyo-ekonomik statü açısından farklılıklara sahip tüm bireyleri kapsayıcı eğitim anlayışı çerçevesinde bir arada eğitmenin en etkili yol olacağı düşünülmektedir (OECD, 2010). Dışlanma ve ayrışmanın artması riskine ek olarak, farklı özelliklere sahip öğrenci gruplarının her birisine yönelik okul ya da programların geliştirilmesi ekonomik olarak da maliyetli olacaktır. Bu bağlamda, kapsayıcı eğitim tüm öğrencilere daha az maliyetle nitelikli eğitim sağlamanın yolu olarak görülmektedir. Bu demektir ki kapsayıcı eğitimin *ekonomik gerekçesi* bulunmaktadır (UNESCO, 2001).

Eğitimsel Gerekçe

Kapsayıcı eğitimin bir diğer faydasının da öğrencilerin akademik performansını geliştirme konusunda olduğu düşünülmektedir. Çeşitli farklılıklara sahip öğrencilere, bir arada nitelikli eğitim sağlamaya çabalayan okullar, bireysel ihtiyaçlara cevap verebilecek öğretim yöntemleri geliştirmek zorunda olacak, böylece bütün öğrencilerin öğrenmeleri olumlu yönde etkilenecektir. Bu durum kapsayıcı eğitimin *eğitimsel gerekçesi* olarak gösterilmektedir (UNESCO, 2001). PISA gibi uluslararası sınavlarında yüksek başarı gösteren ülkelerde okullar arasındaki eşitsizliğin en az düzeyde olduğu ve bireylere sosyo-ekonomik statülerinden bağımsız olarak eşit eğitim/öğrenme ortamlarından faydalanma imkânı sağlandığı görülmektedir (OECD, 2010).

Sosyal gerekçe

Herkesin aynı ortamda eğitim aldığı kapsayıcı okulların, öğrencilerin farklılıklara karşı daha olumlu tutumlar geliştirmesine yardımcı olarak daha adil ve ayrımcı olmayan bir toplum oluşumuna katkıda bulunacağı genel kabul görmektedir. Bu açıdan bakıldığında, kapsayıcı eğitimin toplumlarda kaynaşma, birlikte yaşama ve farklılıkların zenginlik oluşturduğu yönündeki duyguları ortaya çıkarma açısından önemli etkiler yapacağı söylenebilir. Nitekim Salamanca Bildirisi ve Eylem Çerçevesi'nin (1994) 2. maddesinde “Kapsayıcı eğitim oryantasyonuna sahip okulların ayrımcılıkla mücadele edilmesi, herkesi hoş karşılayan ve kabul eden bir toplumun oluşturulması ve herkesin eğitim alma hakkına erişebilmesi” bakımından en etkili araç olduğu belirtilmiştir. UNESCO (2001) bu durumu, kapsayıcı eğitimin *sosyal gerekçesi* olarak izah etmektedir.

Hukuki Gerekçe

Çocuk hakları ile ilgili temel uluslararası düzenlemelere bakıldığında; Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesinin (1989) I. kısım 1. maddesinde yer alan çocuk tanımına göre “Çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır”. Çocukluk dönemi kendinden sonraki gençlik ve yetişkinlik döneminin önemli bir belirleyicisi olarak aile içi ve dışı ilişkilere şekil veren, mesleki kararların belirmeye başladığı, sevgi ve nefret gibi temel duyguların oluştuğu ve çevre ve bireyin kendisi hakkında genel yargılarının belirginleştiği bir dönem olarak önem arz etmektedir. Bundan dolayı söz konusu bildirmede çocukların eğitim haklarına ve almaları gereken eğitimin içeriğine dair detaylı bilgilere yer verilmiştir. Nitekim 28. maddede eğitim imkânlarından toplum içerisindeki tüm çocukların eşit derecede faydalanabilmelerine, 23. maddede özellikle engelli çocukların eğitime erişimlerinin sağlanması gerektiğine işaret edilmektedir (Convention of the Rights of the Child, 1989).

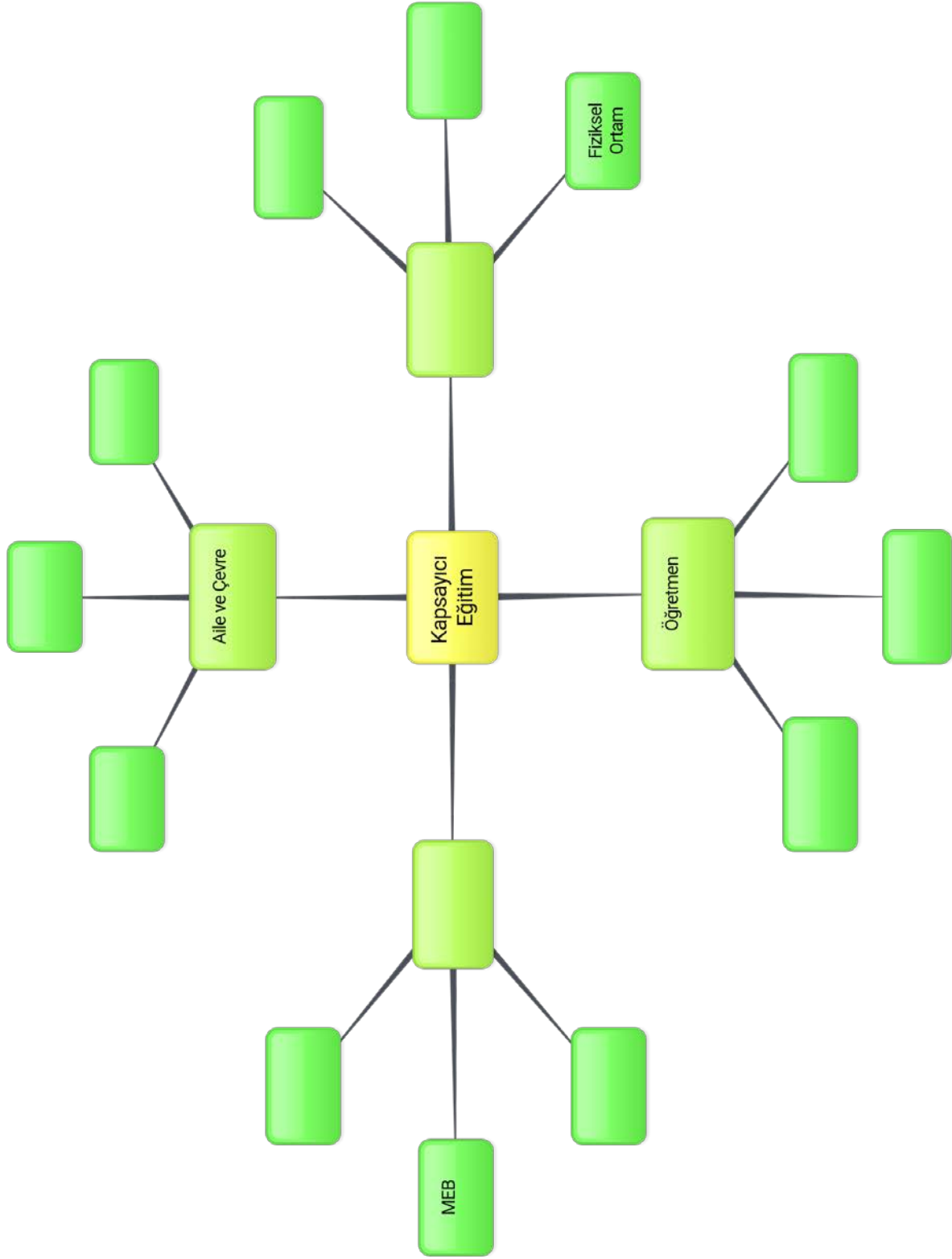
UNESCO (2005)’ya göre eğitimde hak temelli yaklaşımın şu üç temel prensibi bulunmaktadır:

- Bedava ve zorunlu eğitime her bireyin erişebilmesi,
- Eşitlik, kapsayıcı eğitime dâhil olma ve ayrımcılık yapılmaması,
- Kaliteli eğitim, içerik ve süreçlere erişim hakkı.

ETKİNLİK 9

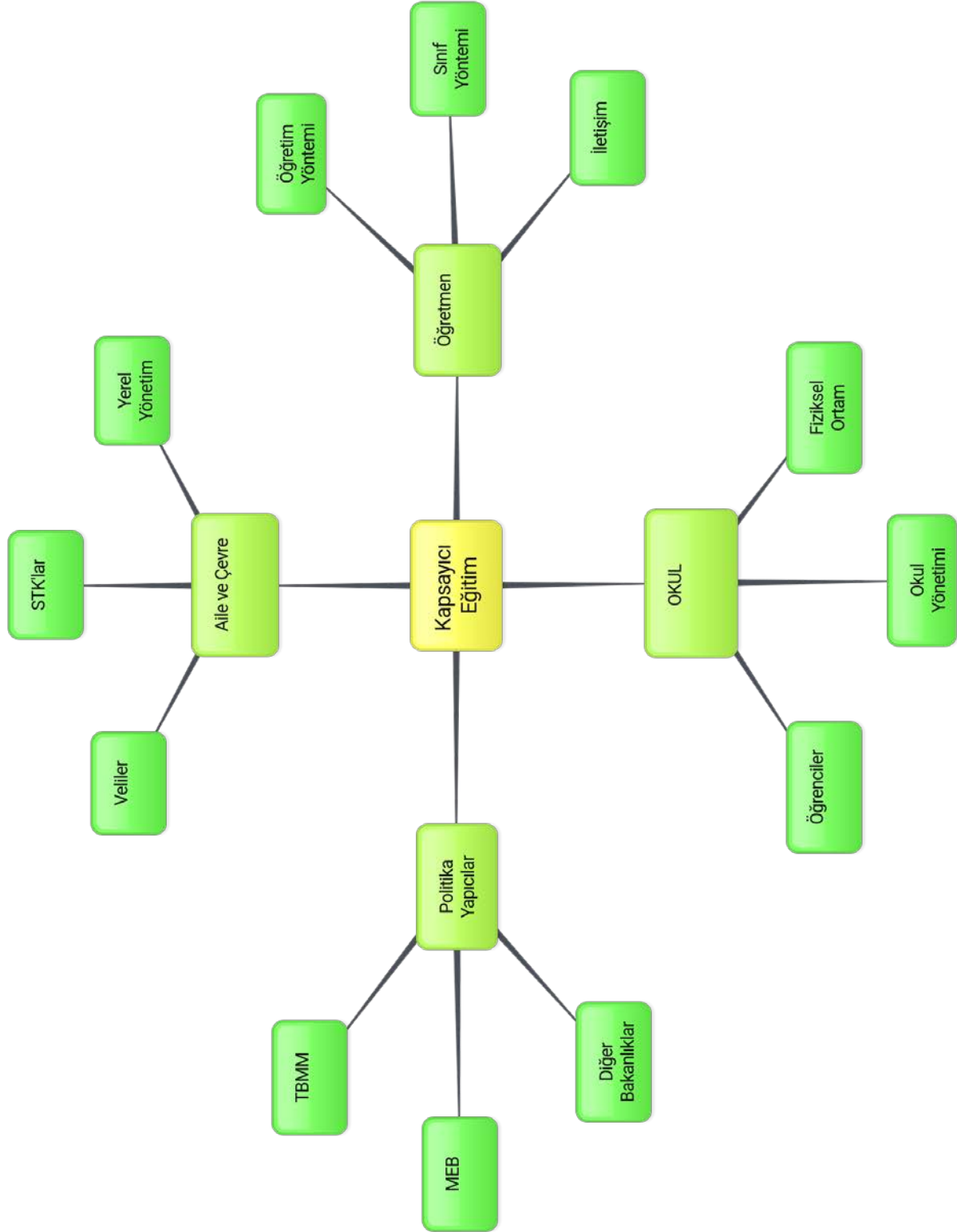
ETKİNLİĞİN ADI: Kapsayıcı eğitimin bileşenleri
AMAÇ: Katılımcıların Kapsayıcı eğitim bileşenlerini kavram haritası üzerinde belirlemek
ÖĞRENME ÇIKTILARI: Bu etkinlik sonunda katılımcılar; <ul style="list-style-type: none">
• Kapsayıcı eğitimin bileşenleri ve her bir bileşenin rolünü kavrarlar.
MATERYAL: E9- Ek-1 katılımcı sayısı kadar
SÜRE: 2 ders saati
İşleniş: <ol style="list-style-type: none">
1. Merkezinde kapsayıcı eğitim ifadesi bulunan kavram haritasını içeren çalışma yaprakları (Ek-1) tüm katılımcılara dağıtılır.<p>Kavram haritası 4 ana kola ayrılmıştır (Okul, Politika Yapıcılar, Aile ve Çevre, Öğretmen). Bu kollardan birine ana bileşenlerden biri yazılıdır. Diğer kollar boş bırakılmıştır. Diğer bazı ana kolların alt kollarında ise ipuçları yazılıdır.</p>
2. Katılımcılara bu kavram haritasının kapsayıcı eğitimin bileşenlerini temsil ettiği söylenir ve kapsayıcı bir eğitim verebilmek için hangi bileşenlerin önemli olduğunu düşünerek kavram haritasını doldurmaları istenir. (5 dk.)
3. Katılımcılar bireysel olarak haritayı doldurduktan sonra grup halinde kendi haritalarını karşılaştırırlar. (15 dk.)
4. Daha önce öğretmen tarafından doldurulmuş olan kavram haritası tahtaya yansıtılarak karşılaştırma yapılarak benzerlik ve farklılıklar sınıfça tartışılır. (20 dk.)<p><i>Tek bir doğru harita olmadığı, bahsedilen bileşenlerin neredeyse tamamının kapsayıcı eğitim için önemli olduğu vurgulanır. Kavram haritası üzerindeki kavramlar ve katılımcıların yazdığı farklı kavramlar üzerinde tüm sınıf birlikte tartışır ve her bir bileşenin önemi üzerinde durulur.</i></p>
5. Katılımcılar 4 gruba ayrılır ve her gruba kavram haritasındaki ana kollarda bulunan bileşenlerden (Okul, Politika Yapıcılar, Aile ve Çevre, Öğretmen) birisi verilir. Her gruptan kendi bileşenlerinin kapsayıcı eğitim açısından önemini vurgulayan bir ürün ortaya koymaları istenir. Gruplar ürünlerini ortaya çıkardıktan sonra bu ürünü tüm sınıfla paylaşırlar. (45 dk.)<p><i>Eğitmen, öncelikle gruplara ne tür bir ürün çıkarabileceklerini sorar ve grupların isteği doğrultusunda her bir grup için farklı bir ürün belirler. Gruplardan uygun öneriler gelmemesi durumunda broşür, afiş, drama, öğretmenlere veya velilere mektup, proje, kamu spotu vb. ürünler olabileceği hatırlatılır.</i></p>

ETKİNLİK 9- EK-1. KAPSAYICI EĞİTİM KAVRAM HARİTASI

created with www.bubbl.us

ETKİNLİK 9- EK-2. KAPSAYICI EĞİTİM KAVRAM HARİTASI (ÖRNEK)

ETKİNLİK 10

ETKİNLİĞİN ADI: Kapsayıcı öğretmen
AMAÇ: Kapsayıcı bir sınıf iklimi ve yönetim anlayışının nasıl olması gerektiği üzerinde katılımcıların yansıtıcı düşüncelerini sağlamak
ÖĞRENME ÇIKTILARI: Bu etkinlik sonunda katılımcılar; <ul style="list-style-type: none">
• Kapsayıcı eğitime engel teşkil eden sınıf içi ve sınıf dışı öğretmen davranışlarını fark ederler.
• Kapsayıcı öğretmen davranışlarını fark ederler ve kendi uygulamalarını bu kapsamda değerlendirirler
MATERYAL: Her kişi için A4 kağıdı ve ortak kullanım için renkli kalem. E10- Ek-1 katılımcı sayısı kadar
SÜRE: 2 ders saati
İŞLENİŞ <ol style="list-style-type: none">
1. Katılımcılardan kapsayıcı eğitime aykırı uygulamaları olan bir öğretmeni düşünmeleri istenir (kendi okul yıllarından bir öğretmen olabileceği gibi bir dönem beraber çalıştıkları bir meslektaşları da olabilir). (5 dk.)<p><i>Burada seçilen öğretmenin kim olduğunu ortaya çıkaracak detayların verilmemesine özellikle vurgu yapılmalıdır.</i></p>
2. Katılımcılara A2 boyutunda boş kâğıtlar dağıtılarak bu kişiyi kâğıdın ortasına resmetmeleri ve kâğıdın boş kısımlarına bu kişinin kapsayıcı eğitim bakımından hangi yanlış davranışları gösterdiğini not etmeleri istenir. Ardından katılımcıların bu çizimlerini ve yazdıkları özellikleri sınıfla paylaşmaları sağlanır. (20 dk.)<p><i>Sınıfın fiziki ortamı ve katılımcı sayısı da göz önünde bulundurularak her katılımcının ayağa kalkarak çizdiği resmi tüm sınıfa göstermesi ve özellikleri sayması ya da katılımcıların çizdikleri resimleri sınıfın belirlenen bir köşesine asarak özellikleri paylaşması istenebilir.</i></p>
3. Eğitimci katılımcıların belirttiği özellikleri tahtaya yazarak kapsayıcılığın önündeki temel engelleri içeren bir liste oluşturur. (15 dk.)
6. Ardından sınıf 4-5 gruba ayrılır ve her grubun kapsayıcılığa engel olan öğretmen davranışlarından yola çıkarak bir kapsayıcı öğretmen davranışları listesi hazırlaması istenir. (20 dk.)
7. Tüm gruplar hazırladıkları listeyi sınıfla paylaşır. Her grubun listesinden birkaç madde seçilerek bir kapsayıcı öğretmen formu oluşturulur. Ek-1 tüm katılımcılara dağıtılır ve birlikte oluşturulan maddelerin bu forma yazılması istenir. Her katılımcıdan bu formu kendi uygulamalarını düşünerek doldurmaları istenir. (15 dk.)
8. Formlar doldurulduktan sonra katılımcılardan kısmen ve hayır cevabı verdikleri maddeleri paylaşmaları istenerek en fazla kısmen ve hayır cevapları verilen maddeler belirlenir. Sonrasında bu maddelere verilen cevapların evet olabilmesi için neler yapılması gerektiği tüm grupla tartışılır. (15 dk.)

ETKİNLİK 10- Ek-1. KAPSAYICI ÖĞRETMEN KONTROL LİSTESİ

KAPSAYICI BİR ÖĞRETMEN MİYİM?				
Sorular	Evet	Kısmen	Hayır	“Kısmen” veya “Hayır” ise, ne gibi değişiklikler yapmalısınız?
Tüm öğrencilerin öğrenebileceğine inanırım.				
Dezavantajlı öğrenci gruplarına ulaşabilmek için özel gayret sarf ederim.				

ETKİNLİK 11

ETKİNLİĞİN ADI: Kapsayıcı olmayan yönetici davranışları ile başa çıkma
AMAÇ: Katılımcıların kapsayıcı olmayan yönetici davranışları ile başa çıkmalarını sağlamak.
ÖĞRENME ÇIKTILARI: Bu etkinlik sonunda katılımcılar; <ul style="list-style-type: none">
• Kapsayıcı olmayan yönetici davranışları konusunda farkındalık kazanırlar.
• Kapsayıcı olmayan yönetici davranışları ile başa çıkabilmek için strateji geliştirirler.
MATERYAL: E10- Ek-1 bir adet
SÜRE: 1 ders saati
İŞLENİŞ: <ol style="list-style-type: none">
1. Katılımcılardan gönüllü sekiz öğretmen seçilir. Katılımcılar bir öğretmen bir yönetici olacak şekilde ikiye bölünür ve her bir gruba Ek-1'deki konu başlıklarından birisi verilir. (30 dk.)<p>Aşağıdaki adımlar takip edilerek etkinliğe devam edilir.</p><ul style="list-style-type: none">
- Size verilen durumu inceleyin,
- Tüm grup önünde doğaçlama olarak bu durumu canlandırın,
- Canlandırma yaparken kapsayıcı eğitimle ilgili şuna kadar öğrendiklerinizi kullanarak karşınızdakini ikna etmeye çalışın (öğretmen rolünde olan kişi için)
<p><i>Eğitmen, yönetici rolünde olan katılımcılara özel olarak konuşabilir ve etkinliğin amacına uygun şekilde gerçekleşmesi için çok hızlı bir şekilde ikna olmamaları veya konuyu çok fazla uzatacak şekilde katı bir profil çizmemeleri uyarısı yapabilir. Dramanın makul bir zaman diliminde sonlandırılmasına ve drama sırasında aşırı sert tartışma ve inatlaşmaların olmamasına özen gösterilir.</i></p><ol style="list-style-type: none">
2. Her drama sonunda (veya eğiticinin el çırpması ile) “öğretmen rolüne geçmek isteyen var mı?” diye tüm sınıfa sorularak aynı rolün farklı katılımcılar tarafından oynanması sağlanır. (10 dk.)<p><i>Eğer sınıf içerisinde katılım sağlanamaz ise yönetici ve öğretmen arasında rol değişimi yapılabilir.</i></p><ol style="list-style-type: none">
3. Tüm dramalar gerçekleştirildikten sonra genel bir değerlendirme yapılarak etkinlik sonlandırılır. (5 dk.)<p><i>Benzer durumların aslında tüm okullarda yaşanabileceği ve bu durumların görmezden gelinmesi halinde zaten dezavantajlı olan öğrencilerin eşit ve nitelikli bir eğitime erişiminin daha da zorlaştırılmış olacağı vurgulanmalıdır. Ayrıca, bu tür olumsuzlukların ortadan kaldırılması konusunda öğretmenler olarak bizlerin önemli bir rol oynayabileceğinin unutulmaması gerektiği belirtilmelidir.</i></p>

ETKİNLİK 11- EK-1. DRAMA KONULARI

1. Okulda engelli asansörü bozuldu ve müdürünüz bazı gerekçeler öne sürerek yapımını geciktiriyor. Müdür odasına gittiniz ve müdürünüzü ikna etmeye çalışıyorsunuz.
2. Okul müdürü, bodrum katında ışık almayan bir odayı özel eğitim sınıfı haline getirmiştir. Ayrıca, okul müdürü öğretmen ve öğrencilere az sayıda olmalarına rağmen sürekli sorun yarattıklarını ve masraf çıkardıklarını söylemektedir. Müdürün odasına gittiniz ve bu tutumunun yanlış olduğu konusunda müdürü ikna etmeye çalışıyorsunuz.
3. Sınıfınızda ailesinden şiddet gördüğünü düşündüğünüz bir öğrenci var, durumu okul müdürünüz ile paylaştınız. Müdürünüz “bu konu bizi ilgilendirmez” diyerek durumu görmezden gelmenizi istiyor. Konunun önemi ve ilgili kurumlara bilgi verme yükümlülükleriniz konusunda müdürünüzü ikna etmeye çalışıyorsunuz.
4. Okulunuzdaki yabancı uyruklu öğrencilerin velilerine yönelik hafta sonu okulda bir sosyal etkinlik planı yapmak istiyorsunuz. Müdürünüz zaten velilerin ilgisiz olduğunu ve hafta sonu okulun açılmasının birçok ek iş çıkaracağını öne sürerek izin vermiyor. Müdürünüzü ikna etmeye çalışın.
5. Okulunuzda destek eğitim odası mevcut ve burada bazı öğretmenler eğitim veriyorlar. Ancak, bazı eğitimlerin verilmediğini ve müdürünüz tarafından da bu eğitimlerin takip edilmediğini ve önemsenmediğini gözlemlediniz. Bunu müdürünüze aktardınız ama kendisi zaten “bu öğrenciler başarısız, çok da uğraşmaya gerek yok” dedi. Müdürü ikna edip bu eğitimlerin önemine inandırın.
6. Öğretmenler odasındasınız ve bir öğretmen arkadaşınız zorunlu göçle ülkemize gelen çocukların zaten başarılı olamayacaklarını ve derslerde onlarla çok fazla vakit kaybedilmemesi gerektiğini söylüyor. Bu arkadaşınızı aksi yönde ikna etmeye çalışın.
7. Okul müdürünüz sene başı toplantısı yapıyor ve öğrencilerin akademik başarılarına göre sınıflara dağıtılmasının iyi olabileceğini söylüyor. Bu durumunun kapsayıcı eğitim açısından sakıncalarını, gerekçeleri ile birlikte belirterek müdürünüzü ikna edin.

ETKİNLİK 14

ETKİNLİĞİN ADI: Yumak
AMAÇ: Eğitim süreci ile ilgili duygu ve düşüncelerin paylaşılması
ÖĞRENME ÇIKTILARI: Bu etkinlik sonunda katılımcılar; <ul style="list-style-type: none">
• Modül boyunca öğrendiklerinin kendilerine yansımalarını fark ederler.
• Birlikte yaşamının birbirleri üzerindeki etkilerini fark ederler.
MATERYAL: Bir yumak ip
SÜRE: 1 ders saati
İŞLENİŞ: <ol style="list-style-type: none">
1. Katılımcılardan bir çember oluşturmaları istenir. Eğitimci kapsayıcı eğitim ile ilgili düşüncelerini bir cümle ile ifade ederek elindeki ip yumağını bir ucu kendisinde kalacak şekilde rastgele çemberden birisine atar. Yumağı tutan katılımcı da kapsayıcı eğitim ile ilgili düşüncelerini içeren bir cümle söyleyerek yumağı bir başka katılımcıya atar ve süreç yumak tüm katılımcılara ulaşıncaya kadar devam eder. (15 dk.)
3. Yumağın tüm grubu dolaşması ile ortada bir ağ oluşur. Eğitimci ağın bir ucunu çeker ve dolayısıyla birbirine bağlantılı olan herkes bundan etkilenir. Ardından, eğitimci bu durum ile öğretmenlerin eğitim süreci içerisindeki rolü arasında ilişki kurar. (10 dk.)<p><i>Eğitim ortamlarının da aslında bu ağa benzer bir yapı olduğu ve süreç içerisindeki en küçük değişikliğin bile sistemdeki herkesi etkilediği (kelebek etkisi) belirtilir. Kapsayıcı eğitimin eğitim süreci içerisinde yer alan herkesin bu ağın değerli bir parçası olduğunu kabul etmekle başladığı ve katılımcıların paylaştığı diğer düşüncelerin de daha kapsayıcı eğitim ortamlarının oluşabilmesi açısından oldukça önemli olduğu söylenir. Ayrıca, öğretmenler olarak bizlerin sınıf içindeki olumlu veya olumsuz davranışlarının çarpan etkisi yaratarak tüm öğrencileri etkileyebileceğine vurgu yapılır.</i></p>
5. Son olarak, yumak en son kimde kaldı ise bu kişi yumağı kendisine atan kişiye geri atar ve tüm eğitim süreci ile ilgili duygusunu tek kelime ile ifade eder. Bu şekilde yumak aynı sıra ile geriye doğru giderek çözülür ve son olarak eğitime gelir. Eğitimci süreçle ilgili olumlu duygularını paylaşır ve iyi dilek-temennileri ile modülü sonlandırır.

Alternatif Tanışma ve Isınma Etkinlikleri

ETKİNLİK A1

ETKİNLİĞİN ADI: Merhabalaşma
AMAÇ: Katılımcıları birbirleri ile tanıştırmak ve kaynaştırmak
ÖĞRENME ÇIKTILARI: Bu etkinlik sonunda katılımcılar; <ul style="list-style-type: none">
• Birbirlerinin adlarını ve bazı farklılıklarını öğrenirler.
• Kaynaşarak birbirleri ile rahat iletişime geçer hale gelirler.
MATERYAL: Zil
SÜRE: 10-15 dakika
İŞLENİŞ: <ol style="list-style-type: none">
1. Tüm katılımcılar sınıf içerisinde serbest şekilde yürümeye başlarlar. Karşılaştıkları kişilerle önce sevmedikleri bir kişi ile merhabalaştıkları gibi merhabalaşmaları, sonra sırasıyla ilk kez karşılaştıkları bir kişi gibi merhabalaşmaları, uzun süredir tanıdıkları biri gibi merhabalaşmaları ve yıllardır görmedikleri eski bir dostları ile karşılaşmış gibi merhabalaşmaları istenir. Her merhabalaşma sonrasında katılımcılar serbest yürümeye devam ederler.
3. Öğretmen elindeki zili çaldığında (veya başka bir uyarı) her katılımcının yakınındaki bir kişi ile eş olacakları ve karşılarındaki kişiye kendilerini tanıyacakları (isim, memleket, branş, çalışılan okul, medeni durum, vb.) söylenir.<p><i>Eğer bu etkinlik eğitimin ileriki günlerinde ısınma etkinliği olarak yapılıyorsa kendini tanıtmaya yerine eşlerin o güne kadar birbirleri ile ilgili öğrenmedikleri yeni ilginç bir bilgi almaları istenebilir (en son okudukları kitap, en çok etkilendikleri film, yapmak isteyip yapamadıkları şeyler, hayatlarındaki dönüm noktaları vb.)</i></p>
4. Öğretmen her iki kişinin de kendilerini tanıtmaları için yaklaşık 30sn verir ve hızlı şekilde zili tekrar çalar. Öğretmen zili tekrar çaldığında tüm katılımcılar yeni bir eş bulurlar ve tanışma etkinliği devam eder. Zil iki kez üst üste çalındığında tüm katılımcılar hareketsiz kalırlar ve öğretmen tarafından seçilen kişiler karşılarındaki kişiyi tüm sınıfa tanıtırılar.
5. Etkinlik bu şekilde 10-15 dakika devam ettirilir.

ETKİNLİK A2

ETKİNLİĞİN ADI: Yakaladım seni!
AMAÇ: Katılımcıları birbirleri ile tanıştırmak ve kaynaştırmak
ÖĞRENME ÇIKTILARI: Bu etkinlik sonunda katılımcılar; <ul style="list-style-type: none">
• Bir birlerinin farklı özelliklerini keşfederler.
• Kaynaşarak birbirleri ile rahat iletişime geçer hale gelirler.
• Aktif ve kapsayıcı öğrenmenin gerekliliğini fark ederler.
MATERYAL: Katılımcı sayısı kadar balon, renkli keçeli kalemler, hareketli bir müzik
SÜRE: 10-15 dakika
İŞLENİŞ: <ol style="list-style-type: none">
1. Eğitimci sınıfa katılımcı sayısı kadar balon getirir ve katılımcılara dağıtır. Katılımcılar balonlarını şişirirler ve ucunu bağlarlar.
2. Daha sonra şişirilen balonların üzerine herkes tahta kalemiyle grup çalışmaları sırasında ortaya çıkan en belirgin özelliğini (konuşkan, sessiz, aktif, somurtkan, meraklı, uykucu, vb.) yazar ve kendi karikatürünü balonun üstüne çizer. Ardından, eğitimci hareketli bir müzik başlatır (akıllı tahta, laptop veya cep telefonu kullanabilirsiniz).
3. Katılımcılar balonlarını havaya atıp vurarak oynamaya başlarlar. Balonlar birbirine karıştırılacaktır. Eğitimci müziği durdurduğunda tüm katılımcıların kendisine ait olmayan bir balon yakalamasını ister. Katılımcılar elindeki balonlarla eğitimcinin yanına geçerek bir çember oluştururlar. Çemberde sırayla her katılımcı elindeki balonu diğer katılımcılara göstererek bu balonun sahibini tahmin eder ve o kişiye balonu götürür. Bu durum balonun sahibi bulununcaya kadar devam ettirilir. Balon sahibine ulaştığında balonu alan kişi de kendi elindeki balonu sahibine ulaştırmaya çalışır. Bu durum herkes kendi balonuna ulaşuncaya kadar devam ettirilir ve etkinlik sonlandırılır.

ETKİNLİK A3

ETKİNLİĞİN ADI: Benim Elim
AMAÇ: Katılımcıları birbirleri ile tanıştırmak ve kaynaştırmak
ÖĞRENME ÇIKTILARI: Bu etkinlik sonunda katılımcılar; <ul style="list-style-type: none">
• Birbirlerinin farklı özelliklerini keşfederler.
• Kaynaşarak birbirleri ile rahat iletişime geçer hale gelirler.
• Aktif ve kapsayıcı öğrenmenin gerekliliğini fark ederler.
MATERYAL: A4 kağıtları katılımcı sayısı kadar
SÜRE: 10-15 dakika
İŞLENİŞ: <ol style="list-style-type: none">
1. Eğitimci tüm katılımcılara birer A4 kâğıdı dağıtır. Katılımcılardan boş kağıtlara ellerini koymaları ve çizimleri istenir. Katılımcılardan çizdikleri el resimlerinin her bir parmağına kendilerini anlatan (işaret eden) bir özellik yazmaları istenir.<p>Katılımcılara parmaklara yazacakları özelliklerin diğer katılımcılar tarafından tahmin edilebilir özellikler olmasına dikkat etmeleri uyarısı yapılabilir. Ayrıca katılımcılar çizdikleri elleri istedikleri şekilde renklendirebilirler (boyama, süsleme vb.)</p>
2. Tüm katılımcılar çizimlerini tamamladığında kağıtları buruşturarak top haline getirmeleri ve ayağı kalmaları istenir. Bir süre elde edilen toplar ile kâğıt savaşı yapılarak tüm kağıtların birbirine karışması sağlanır.
3. Savaşın ardından katılımcıların her birinin elinde bir top olması sağlanır. Katılımcılara söz verilerek ellerinde kâğıtları açıp kağıtlarda yazan özellikleri yüksek sesle okumaları ve kime ait olduğunu tahmin etmeleri istenir. Tahminler alındıktan sonra uygun eşleştirmeler yapılarak etkinlik sonlandırılır.